

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI
„WARTO BYĆ, WARTO ŻYĆ”
I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie

W I Liceum Ogólnokształcącym obowiązuje Program Profilaktyki „Warto żyć, warto być”, zatwierdzony przez Dyрекcję, Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców. Jego główne cele oraz zadania zostały opracowane w oparciu o wyniki diagnozy przeprowadzonej wśród społeczności uczniowskiej i nauczycieli w maju 2009 r..Są one dostosowane do potrzeb rozwojowych młodzieży, zgłaszanych zachowań problemowych, oczekiwań uczniów, rodziców i nauczycieli. Program jest spójny z Programem Wychowawczym szkoły i zgodny z podstawami prawnymi dotyczącymi podejmowania w szkole działań z zakresu profilaktyki (załącznik nr 1).

Założenia ogólne Programu Profilaktyki Szkolnej

- Profilaktyka jest ochroną człowieka przed zagrożeniami i reagowaniem na nie. Obejmuje eliminację lub redukcję czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących.
- Program Profilaktyki Szkolnej to ogół działań chroniących młodzież przed zakłóceniami w rozwoju i interwencyjnych w sytuacji pojawiających się zagrożeń.
- Program Profilaktyki Szkolnej obejmuje działania podejmowane w trakcie realizacji programów nauczania i Programu Wychowawczego szkoły, gdy są realizowane ogólne zadania szkoły, a także działania specyficzne dla profilaktyki.
- Szkoła jest miejscem realizacji profilaktyki pierwszorzędowej i drugorzędowej, skierowanej do grupy niskiego i podwyższonego ryzyka.
- Profilaktyka pierwszorzędowa polega na promowaniu zdrowego stylu życia i zapobieganiu zagrożeniom, w szczególności na rozwijaniu umiejętności interpersonalnych, radzeniu sobie w sytuacjach trudnych czy podejmowaniu konstruktywnych działań. Jej celem jest opóźnienie inicjacji lub zachęcenie do abstynencji.
- Profilaktyka drugorzędowa, skierowana do grupy podwyższonego ryzyka, polega na ograniczaniu podejmowania zachowań ryzykownych i zachęcaniu do wycofania się.

Cele nadrzędne Programu Profilaktyki Szkolnej

- Prawidłowy rozwój ucznia pod względem fizycznym, psychicznym, intelektualnym i społecznym.
- Zapewnienie w szkole bezpieczeństwa i pozytywnego klimatu sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi ucznia.

Cele operacyjne

- Informowanie uczniów, nauczycieli i rodziców o skutkach uzależnień; interwencja w przypadku zaobserwowania ich przejawów wśród uczniów.
- Promowanie zdrowia i zdrowego stylu życia.
- Propagowanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania problemów emocjonalnych.
- Zapobieganie różnego rodzaju zachowaniom problemowym, w tym zwrócenie szczególnej uwagi na absencję.
- Ochrona przed negatywnym wpływem mediów i sekt.
- Kształtowanie umiejętności porozumiewania się, rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie ze stresem.
- Modelowanie procesu edukacyjnego i opiekuńczo – wychowawczego poprzez dostosowywanie wymagań do indywidualnych możliwości i zainteresowań ucznia.
- Stworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego w szkole np. kółka zainteresowań, zajęcia sportowe.
- Poszerzanie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli.
- Włączanie rodziców i uczniów w proces kreowania wizerunku szkoły.
- Wspieranie ucznia w jego problemach rodzinnych i ekonomicznych.
- Eliminowanie różnych form agresji i przemocy.
- Kształtowanie umiejętności liderekich, rozwijanie wolontariatu, samorządności i uczestnictwa młodzieży w życiu publicznym jako czynników chroniących.

Zadania profilaktyki szkolnej

- Wspieranie i pomoc w rozwoju ważnych umiejętności społecznych: kształtowanie umiejętności komunikacyjnych, systemu wartości i podejmowania odpowiedzialnych decyzji.
- Dostarczanie rzetelnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych, a tym samym umożliwienie dokonania racjonalnego wyboru.
- Rozwijanie umiejętności alternatywnego spędzania czasu wolnego, na przykład poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych.
- Dbłość o bezpieczeństwo uczniów w szkole.
- Pomoc w planowaniu przyszłości edukacyjno – zawodowej.
- Pomoc przy organizowaniu kontaktu ze specjalistą.
- Współpraca z rodzicami.
- Wypracowanie sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach i wspierania ucznia w ich rozwiązywaniu.
- Wzmacnianie mocnych stron rozwoju osobowego i poczucia wartości ucznia.
- Zapobieganie wulgaryzacji języka.
- Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym, przemocowym i autodestrukcyjnym.

Struktura oddziaływań profilaktycznych

Rada Pedagogiczna

- Określa zadania w zakresie profilaktyki.
- Określa zapotrzebowanie na realizację programów profilaktycznych.
- Dokonuje analizy działalności profilaktycznej.

Nauczyciele

- Współpracują z wychowawcami klas w realizacji zadań profilaktycznych.
- Wykonują zalecenia zawarte w orzeczeniach wydanych przez Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną.

- Doskonale kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych.
- Wspierają rozwój uczniów poprzez np. organizowanie dodatkowych zajęć dla uczniów, kółek zainteresowań.
- Biorą udział w szkoleniach nastawionych na podnoszenie kompetencji wychowawczych.
- Troszczą się o klimat wychowawczy w szkole polegający na: budowaniu więzi, wzajemnym szacunku w relacjach szkolnych, uwzględnianiu potrzeb i uczuć wszystkich osób uczestniczących w procesach edukacyjnych i wychowawczych, efektywnym i satysfakcjonującym komunikowaniu się, konstruktywnym rozwiązywaniu nieporozumień i konfliktów.
- Podejmują działania o charakterze interwencyjnym w przypadku występowania zachowań problemowych, polegające min. na zawieraniu kontraktów z uczniem i jego rodzicami, pozwalających przenieść na ucznia odpowiedzialność za podejmowane przez niego działania i decyzje.
- Współpracują z rodzicami, poszukując konstruktywnych rozwiązań występujących problemów oraz wspierając ich w procesie wychowawczym dziecka.
- Zapewniają pomoc w pokonywaniu trudności edukacyjnych oraz problemów emocjonalnych i ekonomicznych.
- Współpracują z psychologiem szkolnym, dyrekcją.

Wychowawca klasy

- Integruje zespół klasowy.
- Dbą o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie.
- Wyposaża uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Realizuje zadania w zakresie profilaktyki we współpracy z rodzicami uczniów.
- Wspiera rozwój ucznia poprzez umożliwianie rozwoju zainteresowań, uzdolnień, doskonalenie różnorodnych umiejętności społecznych.
- Zapobiega sytuacjom konfliktowym w klasie oraz dba o pozytywny klimat i relacje panujące w zespole.
- Rzetelnie przeprowadza lekcje wychowawcze o tematyce zgodnej z oczekiwaniami uczniów i planem pracy wychowawczej.
- Reaguje natychmiast na wszelkie niepokojące sygnały, obserwowane lub zgłaszane przez innych nauczycieli, uczniów i rodziców.

- Współpracuje z psychologiem szkolnym, dyrekcją.

Dyrektor szkoły

- Monitoruje pracę wychowawców klas i psychologa szkolnego w zakresie profilaktyki.
- Diagnozuje oczekiwania i potrzeby uczniów i rodziców w zakresie pracy wychowawczej i dydaktycznej.
- Współpracuje z podmiotami szkoły oraz instytucjami wspomagającymi działania z zakresu profilaktyki.
- Wspiera oraz współorganizuje działania z zakresu profilaktyki szkolnej organizowane w ramach Szkolnego Programu Profilaktyki i Szkolnego Programu Interwencji.
- Organizuje oraz zapewnia środki finansowe na szkolenia poszerzające kompetencje wychowawcze i profilaktyczne nauczycieli oraz zachęca do aktywnego w nich uczestnictwa.
- Monitoruje stosowanie zdobytej wiedzy i zdobytych umiejętności przez nauczycieli w praktyce szkolnej.
- Troszczy się o indywidualizację procesu kształcenia, wychowania i opieki.

Psycholog szkolny

- Rozpoznaje indywidualne potrzeby uczniów oraz analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych.
- Określa formy i sposoby udzielania uczniom, w tym uczniom z wybitnymi uzdolnieniami, pomocy psychologiczno – pedagogicznej, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb.
- Organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów, rodziców, nauczycieli.
- Podejmuje działania profilaktyczno – wychowawcze wynikające z Programu Wychowawczego szkoły i Szkolnego Programy Profilaktyki w stosunku do uczniów, z udziałem rodziców i nauczycieli.
- Wspiera działania opiekuńczo – wychowawcze nauczycieli, wynikające ze Szkolnego Programu Profilaktyki i Szkolnego Programu Interwencji.

Rada Rodziców

- Opiniuje Szkolny Program Profilaktyki.
- Analizuje i diagnozuje opinie rodziców na temat profilaktyki.
- Współpracuje z Radą Pedagogiczną, Dyrekcją.

Rodzice

- Współpracują z wychowawcą, nauczycielami, psychologiem i dyrekcją,
- Zgłaszają niepokojące symptomy zachowań.
- Mają prawo do rzetelnej informacji na temat zachowań i osiągnięć szkolnych swoich dzieci.
- Wyrażają swoją opinię i spostrzeżenia na temat podejmowanych działań profilaktycznych wobec swego dziecka lub zespołu klasowego, do którego ono uczęszcza.
- W miarę zapotrzebowania biorą udział w szkoleniach, warsztatach rozwijających ich umiejętności wychowawcze.
- Są zapoznawani przez wychowawcę z obowiązującą dokumentacją szkolną.

Zadania

I .Wspieranie i pomoc uczniom w rozwoju ważnych umiejętności społecznych

Profilaktyka I

zadania:

- kształtowanie pozytywnego obrazu siebie;
- mobilizowanie do rozwijania swoich zdolności i talentów;
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi;
- kształtowanie systemu wartości;

sposoby realizacji:

- zajęcia w formie warsztatowej na tematy: „Moje zalety”, „Moje zasoby i ograniczenia”;
- elementy treningu twórczego myślenia;
- zajęcia warsztatowe kształtujące poczucie odpowiedzialności za własne życie;
- warsztaty dotyczące wyznaczania celów i podejmowania decyzji;
- rozmowy indywidualne z uczniami;
- rozmowy z nauczycielami – wychowawcami w trakcie zajęć lekcyjnych (godzin wychowawczych);

- zajęcia na temat rozwoju osobowego i systemu wartości na lekcjach religii;
- prowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych autoprezentacji, rozmowy na temat własnych zainteresowań;

odpowiedzialni:

- psycholog, wychowawcy, nauczyciele przedsiębiorczości, zaproszeni specjaliści, księża;

Profilaktyka II

zadania:

- zapewnienie pomocy, wsparcia uczniom, którzy:
  - ✓ mają trudności w komunikowaniu się z innymi,
  - ✓ wykazują zaburzenia emocjonalne i psychiczne,
  - ✓ nie potrafią sobie radzić ze stresem,
  - ✓ są w trudnej sytuacji rodzinnej;

sposoby realizacji:

- rozmowy indywidualne z uczniami;
- zajęcia grupowe prowadzone metodą warsztatową, mające na celu rozwijanie kompetencji społecznych i psychologicznych;

odpowiedzialni:

- psycholog, dyrekcja, wychowawcy i nauczyciele;

II. Dostarczanie uczniom rzetelnych informacji na temat zachowań ryzykownych i substancji psychoaktywnych

Profilaktyka I

zadania:

- diagnozowanie poziomu wiedzy na temat uzależnień wśród uczniów;
- zapoznanie uczniów z rodzajami uzależnień występującymi we współczesnym świecie;
- dostarczanie wiedzy na temat wpływu uzależnień od alkoholu, narkotyków, tzw. dopalaczy na życie rodzinne i pełnienie ról społecznych;
- zapoznanie ze skutkami wszelkich uzależnień, omówienie sposobów ich zapobiegania;
- kształtowanie postaw sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z używaniem środków uzależniających;
- zapobieganie nikotynizmowi poprzez:
  - ✓ uświadamianie, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia,
  - ✓ uwrażliwienie na szkodliwość dymu papierosowego, omówienie problemu biernego palenia,
  - ✓ asertywne reagowanie wobec osób, które przy nas palą;

sposoby realizacji:

- prezentowanie filmów na temat wszelkich uzależnień;
- ankiety;
- utworzenie szkolnej biblioteczki dotyczącej rodzajów uzależnienia;
- redagowanie do gazetek szkolnych artykułów związanych z tą tematyką;
- dyskusje w klasach na powyższe tematy w ramach godzin wychowawczych;
- przygotowywanie przez uczniów prezentacji, referatów, plakatów dotyczących zapobiegania uzależnieniom;
- konkursy plastyczne, przedstawienia na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych;
- umieszczanie plakatów w gablotach, na tablicach informacyjnych na terenie szkoły;
- zorganizowanie warsztatów z psychologiem na temat uzależnień i zapobiegania im;
- spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką uzależnień;

- warsztaty zawierające elementy treningu asertywności, kształtujące umiejętność skutecznego odmawiania;
- zapoznanie z zasadami interwencji w przypadku wystąpienia problemu – Szkolny Program Interwencji;

odpowiedzialni:

- psycholog, bibliotekarz, nauczyciele i wychowawcy, opiekunowie gazetek szkolnych, zaproszeni goście, dyrekcja, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie;

Profilaktyka II

zadania:

- zapewnienie opieki uczniom, u których wystąpiły zachowania ryzykowne;
- interwencja w przypadku rozpoznania symptomów uzależnienia lub ryzyka ich wystąpienia;

sposoby realizacji

- indywidualne rozmowy wychowawców i nauczycieli z uczniami;
- indywidualne rozmowy z psychologiem szkolnym;
- spotkania z rodzicami uczniów mających problemy;
- informacje o instytucjach i placówkach, w których uczniowie mogą uzyskać fachową pomoc;
- informowanie o konsekwencjach, jakie zostaną wyciągnięte za używanie substancji psychoaktywnych na terenie szkoły;
- kontaktowanie się z instytucjami, które mogą udzielić dalszej pomocy;

odpowiedzialni

- psycholog, dyrekcja, wychowawcy i nauczyciele;

III. Dbalność o bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów w szkole

Profilaktyka I

zadania:

- zapobieganie zachowaniom agresywnym, przemocowym i wulgaryzacji języka;
- propagowanie zasad kulturalnego zachowania zarówno w szkole, jak i poza nią;
- kształtowanie postawy szacunku i tolerancji wobec rówieśników i dorosłych;
- kształtowanie postawy dbałości o wspólne mienie;
- informowanie o formach przemocy (cyberprzemoc, bulling, mobbing) i sposobach przeciwdziałania im;
- natychmiastowe interwencje w przypadku wystąpienia agresji;
- propagowanie powszechnie uznanych wartości społecznych, takich jak: uczciwość, szacunek, tolerancja, odpowiedzialność za słowa i czyny, prawdomówność,
- przeciwdziałanie ujemnym wpływom środków masowego przekazu (Internetu, mediów);
- kształtowanie wśród uczniów rozpoznawania strategii wpływu i obrony przed manipulacją ze strony sekt i subkultur;
- przeprowadzenie diagnozy poczucia bezpieczeństwa w szkole wśród uczniów;
- zapewnienie bezpieczeństwa na imprezach i wycieczkach szkolnych, regulowanych odrębnymi przepisami;
- informowanie o odpowiedzialności za posiadanie na terenie szkoły cennych przedmiotów, ostrzeżenie przed możliwością kradzieży;

sposoby realizacji:

- zapewnienie uczniom bezpieczeństwa poprzez pełnienie dyżurów zarówno przez nauczycieli, jak i innych pracowników szkoły;
- monitoring wizyjny, obserwacja zachowań uczniów;
- rozmowy indywidualne;
- ankiety;
- pogadanki;
- lekcje wychowawcze;

- spotkania z przedstawicielami Policji, a także specjalistami zajmującymi się bezpieczeństwem;
- stały kontakt z Policją, Sądem;
- zapoznanie uczniów z założeniami Szkolnego Programu Interwencji;
- stały kontakt z rodzicami lub opiekunami prawnymi;
- stały kontakt wychowawcy z nauczycielami, rodzicami i psychologiem;
- eksponowanie pozytywnych wartości kultury poprzez organizowanie wycieczek do kina, teatru, muzeum;
- stosowanie na lekcjach przedmiotowych metod aktywizujących, rozwijających u uczniów samodzielne i krytyczne myślenie;
- udostępnianie informacji na temat instytucji wspierających w walce z sektami;

odpowiedzialni:

- wszyscy pracownicy szkoły;

Profilaktyka II

zadania:

- interwencje w przypadku zaistnienia sytuacji problemowych:
  - ✓ diagnozowanie przyczyn zachowań agresywnych;
  - ✓ zapewnienie pomocy ofiarom przemocy;
  - ✓ konsekwentne stosowanie procedur wynikających ze Szkolnego Programu Profilaktyki;
  - ✓ powiadamianie rodziców lub opiekunów prawnych o zaistniałych problemach;
  - ✓ wypracowanie przez dyrekcję, wychowawców, psychologa wspólnych sposobów postępowania, które mają zapobiec ponownemu wystąpieniu zachowań problemowych;

sposoby realizacji:

- rozmowy indywidualne;
- wywiad środowiskowy;
- pozyskiwanie informacji z różnych źródeł, wymiana informacji;
- kontakt z przedstawicielami Policji, Sądu i specjalistami;

- stały kontakt z rodzicami;
- rozwiązywanie problemu we współpracy z odpowiednimi instytucjami i specjalistami;
- stosowanie procedur zawartych w Szkolnego Programu Profilaktyki;
- ścisła współpraca pracowników szkoły w podejmowaniu działań interwencyjnych w oparciu o wypracowane procedury;
- informowanie o odpowiednich instytucjach i specjalistach;

odpowiedzialni:

- wszyscy pracownicy szkoły;

IV. Promowanie zdrowia i zdrowego stylu życia

Profilaktyka I

zadania:

- zorientowanie się w problemach zdrowotnych uczniów;
- dostarczenie uczniom wiedzy na temat różnych aspektów zdrowia;
- angażowanie uczniów w działania prozdrowotne;
- dostarczanie uczniom wiedzy na temat zapobiegania chorobom zakaźnym;
- dostarczanie wiedzy na temat zagrożeń dla rozwoju psychicznego np. anoreksja, bulimia, depresja, autoagresja;
- dostarczanie wiedzy na temat stresu;
- promowanie zasad racjonalnego odżywiania;
- zadbanie o właściwy rozwój fizyczny i kondycję uczniów;
- wyrabianie właściwych nawyków dotyczących spędzania wolnego czasu;
- szerzenie wiedzy na temat wpływu środowiska na zdrowie i życie człowieka;

sposoby realizacji:

- przeprowadzanie ankiet na temat zdrowia ucznia i ich analiza;
- utworzenie biblioteczki wiedzy o zdrowiu w czytelnicy;

- projekcja filmów o tematyce zdrowotnej : właściwe odżywianie, profilaktyka chorób, pierwsza pomoc;
- redagowanie artykułów o w/ w tematyce do gazetki szkolnej ("Eko Orlik");
- prowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych zdrowiu;
- organizowanie wśród uczniów konkursów wiedzy i plastycznych o tej tematyce;
- przygotowywanie przez uczniów plakatów, referatów poświęconych tematyce chorób zakaźnych;
- prelekcje poświęcone chorobom „brudnych rąk” i przenoszonych drogą płciową;
- wskazanie znaczenia szczepień ochronnych;
- dostarczanie wiedzy na temat zabezpieczania się przed przenoszeniem chorób drogą płciową;
- zajęcia w formie warsztatowej dla uczniów: „Zagrożenia dla zdrowia psychicznego”, „Stres – wróg czy sprzymierzeniec?”, „Jak radzić sobie ze stresem?”;
- informowanie o specjalistach, instytucjach pomagających w razie wystąpienia problemów zdrowotnych;
- zorganizowanie konkursów dotyczących właściwego odżywiania;
- organizowania szkolnych imprez sportowych np. Dzień Sportu;
- zapewnienie uczniom aktywnego udziału w różnego typu zawodach na różnych szczeblach;
- organizowanie wycieczek pieszych, rajdów, lekcji w terenie;
- organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych;
- dyskusje na lekcjach wychowawczych na temat form spędzania wolnego czasu;
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych służących rozwojowi osobowemu;

odpowiedzialni:

- higienistka szkolna, bibliotekarze, nauczyciele biologii, geografii, chemii, wychowawcy, nauczyciele, psycholog, zaproszeni goście, nauczyciele wychowania fizycznego;

Profilaktyka II

zadania:

- udzielanie pomocy uczniom, u których wystąpiły zaburzenia o podłożu emocjonalnym:
- ✓ obserwacje zachowań ucznia i relacji: uczeń - nauczyciel, uczeń - uczeń, uczeń - rodzic;
- ✓ diagnozowanie przyczyn występujących u ucznia objawów samookaleczania się, obniżonego nastroju, apatii, izolowania się od otoczenia, stylu ubierania się, zmęczenia, radykalnej zmiany poglądów;
- ✓ interwencja w przypadku niepokojących symptomów występujących u ucznia;
- ✓ zbieranie informacji potwierdzających lub zaprzeczających podejrzeniom;
- ✓ współpraca z rodzicami;
- ✓ ułatwienie kontaktu ze specjalistami;
- ✓ wspieranie i pomoc dla ucznia, u którego zauważono niepokojące objawy poprzez zindywidualizowanie procesu nauczania do stanu psychofizycznego ucznia;
- objęcie opieką i dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb uczniów mających problemy zdrowotne, niepełnosprawnych;

sposoby realizacji:

- terapia indywidualna;
- elementy terapii rodzinnej;
- kierowanie do specjalistycznych instytucji;
- objęcie uczniów nauczaniem indywidualnym;
- współpraca z lekarzami specjalistami;
- współpraca z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną;
- rozmowy indywidualne z uczniem o charakterze motywującym i wychowawczym;
- wstępna diagnoza psychologiczna;
- spotkania z rodzicami, wychowawcą i psychologiem;
- kontakty z odpowiednimi instytucjami, w tym Policją i Sądem Rodzinnym;

- przestrzeganie wypracowanych przez dyrekcję, psychologa, wychowawcę i rodziców sposobu postępowania wobec ucznia, u którego wystąpiły zachowania problemowe;
- ułatwianie kontaktu z instytucjami udzielającymi pomocy specjalistycznej;

odpowiedzialni:

- psycholog szkolny, wychowawcy;

V. Zapobieganie i eliminowanie zjawiska nadmiernej absencji

Profilaktyka I

zadania:

- uświadamianie znaczenia systematycznego udziału w zajęciach szkolnych dla osiągania pozytywnych wyników w nauce;

sposoby realizacji:

- zapoznanie uczniów z WSO i konsekwencji opuszczania zajęć zawartych w Statucie;
- profilaktyczne rozmowy z rodzicami na temat skutków wagarowania;
- wypracowanie z rodzicami form komunikowania się w przypadkach nieobecności dziecka w szkole;
- zachęcanie rodziców do systematycznego uczestniczenia w zebraniach i konsultacjach z nauczycielami;
- wyciąganie konsekwencji statutowych, wynikających z nieprzestrzegania zasad;
- pogadanki na lekcjach wychowawczych;
- spotkania z psychologiem;
- monitorowanie frekwencji w poszczególnych klasach;

odpowiedzialni:

- zespół wychowawczy, nauczyciele i wychowawcy, psycholog, dyrekcja;

Profilaktyka II

zadanie:

- ograniczenie zjawiska absencji wśród uczniów;

sposoby realizacji:

- rozmowy indywidualne z uczniem;
- wstępna diagnoza psychologiczna;
- spotkania z rodzicami, wychowawcą i psychologiem;
- kontakty z odpowiednimi instytucjami w tym Policją i Sądem Rodzinnym;
- przestrzeganie wypracowanych przez dyrekcję, psychologa, wychowawcę i rodziców sposobu postępowania wobec ucznia, u którego wystąpiły zachowania problemowe;
- ułatwianie kontaktu z instytucjami udzielającymi pomocy specjalistycznej;
- sporządzanie pisemnych kontraktów, w obecności rodziców, z uczniami, które mają wpłynąć na systematyczne chodzenie do szkoły;

odpowiedzialni:

- psycholog szkolny, wychowawcy i nauczyciele, dyrekcja;

VI. Pomoc uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji rodzinnej i ekonomicznej**Profilaktyka I****zadania:**

- uwrażliwienie na problemy rówieśników, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej;
- zachęcanie do niesienia pomocy potrzebującym;
- kształtowanie empatii poprzez wolontariat i akcje charytatywne;

sposoby realizacji:

- pogadanki na lekcjach wychowawczych i religii;
- organizowanie akcji charytatywnych;
- rozmowy indywidualne z uczniami;
- ankiety;

odpowiedzialni:

- psycholog, księża, wychowawcy i nauczyciele;

Profilaktyka II

zadania

- pomoc uczniom z rodzin dysfunkcyjnych lub będących w trudnej sytuacji ekonomicznej;
- opieka nad uczniami, których rodzice pracują poza granicami kraju;

sposoby realizacji:

- zapoznanie się wychowawców klas z sytuacją materialną i rodzinną uczniów poprzez rozmowy, wywiad środowiskowy (w razie potrzeby), ankiety, analizę dokumentacji;
- informowanie o systemie stypendialnym;
- współpraca szkoły z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, innymi instytucjami mogącymi zapewnić pomoc materialną i bytową;
- rozmowy indywidualne z rodzicami, omawianie, jak można wspólnie pomóc dzieciom;
- rozmowy indywidualne z uczniami mającymi problemy rodzinne, zapewnienie im podstawowej pomocy, informacji o instytucjach, do których mogą się zgłosić;
- udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej w miarę możliwości szkoły;

odpowiedzialni:

- dyrekcja, psycholog szkolny, wychowawcy, wszyscy pracownicy szkoły;

VII. Pomoc w planowaniu przyszłości edukacyjno – zawodowej

Wszystkie zagadnienia dotyczące tego obszaru wychowawczo – opiekuńczego zawarte zostały w Wewnętrzny Szkolnym Systemie Doradztwa Zawodowego.(załącznik nr 3)

VIII. Kształtowanie motywacji do osiągnięcia zamierzonych celów i pokonywania trudności

Profilaktyka I

zadania:

- rozwijanie motywacji wewnętrznej poprzez stwarzanie pozytywnego klimatu poprzez:

- ✓ kształtowanie obrazu własnej osoby, adekwatnego do potencjalnych możliwości ucznia;
- ✓ rozwijanie umiejętności dostrzegania swoich mocnych stron oraz krytycznego podejścia do osiągniętych wyników;
- ✓ propagowanie sposobów efektywnej organizacji czasu pracy oraz technik skutecznego uczenia się i zapamiętywania;
- ✓ stwarzanie okazji do wykazania się nie tylko wiedzą szkolną, ale także umiejętnościami społecznymi i zainteresowaniami;
- ✓ wdrażanie do systematyczności w nauce poprzez systematyczne ocenianie;
- ✓ uwzględnianie w pracy dydaktyczno – wychowawczej indywidualnych predyspozycji oraz tempa pracy ucznia;
- ✓ podkreślanie nawet drobnych sukcesów i docenianie starań ucznia;
- ✓ określenie konkretnych wymagań i konsekwentne ich przestrzeganie;
- ✓ wspieranie uczniów mających trudności w nauce, mobilizowanie do ich pokonywania w życzliwy sposób;
- ✓ wskazywanie konstruktywnych sposobów pokonywania trudności i niepowodzeń;
- ✓ organizowanie różnych form pomocy uczniowskiej i nauczycielskiej;

sposoby realizacji:

- zajęcia psychoedukacyjne dotyczące organizacji czasu pracy oraz technik skutecznego uczenia się i zapamiętywania;
- przeprowadzanie wśród uczniów kwestionariuszy inteligencji wielorakiej oraz testu inteligencji emocjonalnej;
- obserwacja uczniów pod kątem ich predyspozycji, zainteresowań, sposobu i tempa przyswajania wiedzy;
- analiza dzienników pod kątem osiągniętych wyników;
- rozmowy indywidualne z uczniami o charakterze motywującym i wspierającym;
- spotkania z psychologiem;
- kontakt Poradnią Pedagogiczno - Psychologiczną;
- udział w kołach zainteresowań, konkursach, olimpiadach;
- warsztaty dotyczące motywacji;
- organizowanie zajęć wyrównawczych;

- monitorowanie przez wychowawcę osiągnięć i problemów dydaktycznych zarówno zespołu klasowego, jak i poszczególnych uczniów;
- spotkania z rodzicami jako osobami wspierającymi;

odpowiedzialni:

- wychowawcy, psycholog, dyrekcja;

Profilaktyka II

zadania:

- zapewnienie pomocy uczniom, u których trudności w nauce utrzymują się przez dłuższy czas:
- ✓ diagnozowanie przyczyn trudności w uczeniu się;
- ✓ poszukiwania metod pomocy uczniowi, dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia;
- ✓ stosowanie zaleceń zawartych w opiniach i orzeczeniach Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej oraz innych poradni specjalistycznych w przypadku uczniów z dysfunkcjami i schorzeniami;
- ✓ akcentowanie mocnych stron i zasobów ucznia, na których może bazować w pokonywaniu trudności;
- ✓ współpraca pomiędzy rodzicami i nauczycielami;
- ✓ zapewnienie opieki i wsparcia psychologicznego na terenie szkoły;
- ✓ kontakt z Poradnią Pedagogiczno - Psychologiczną oraz instytucjami specjalistycznymi;

sposoby realizacji:

- spotkania indywidualne z psychologiem;
- rozmowy z wychowawcą i rodzicami;
- stałe spotkania z wychowawcą w celu monitorowania postępów ucznia i wskazywania pozytywnych aspektów jego pracy;
- współpraca wychowawcy z nauczycielami przedmiotowymi, u których spotykają ucznia niepowodzenia;
- stwarzanie możliwości poprawy ocen i docenianie wysiłku ucznia włożonego w przygotowanie się;

PODSTAWY PRAWNE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH NA RZECZ DZIECKA

MIĘDZYNARODOWE ZOBOWIĄZANIA

- **Konwencja o prawach dziecka**

Art. 33.

Państwa – Strony będą podejmowały wszelkie odpowiednie kroki, w tym ustawodawcze, administracyjne, socjalne oraz środki w dziedzinie oświaty, w celu zapewnienia ochrony dzieci przed nielegalnym używaniem środków narkotycznych i substancji psychotropowych, zgodnie z ich zdefiniowaniem w odpowiednich umowach międzynarodowych oraz w celu zapobiegania wykorzystywaniu dzieci do nielegalnej produkcji tego typu substancji i handlu nimi.

- **Światowa Deklaracja Zdrowia,**
- **Strategia WHO „Zdrowie 21”,**
- **Europejska Strategia Zdrowia Publicznego 2007 – 2013,**
- **UNICEF; Zielona Karta Europy,**
- **WHO, Strategy on Mental Health for the European Union WHO,**
- **European Union Drugs Strategy 2005 – 2012 WHO,**
- **Framework for Alcohol Policy in the WHO European Region; European Alcohol Action Plan 2000-2005,**
- **Lisbon Strategy; Europejski Model Społeczny 2005,**
- **European Union Strategy on HIV,**
- **WHO – program “ Tobacco Free Europe”**

UZASADNIENIA PRAWNE DLA STOSOWANIA PROFILAKTYKI

- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej**

Art. 72.

Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony praw dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

- **Kodeks postępowania karnego**

Art. 304.

§ 1. Każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Przepis art. 191 § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

- **Kodeks postępowania cywilnego**

Art. 572.

§ 1. Każdy, komu znane jest zdarzenie uzasadniające wszczęcie postępowania z urzędu, obowiązany jest zawiadomić o nim sąd opiekuńczy.

§ 2. Obowiązek wymieniony w § 1 ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, komornikach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.

- **Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).**

Art. 1. System oświaty zapewnia w szczególności:

1) realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju,

2) wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny,

- *warunki do rozwoju zainteresowań i uzdolnień uczniów przez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz kształtowanie aktywności społecznej i umiejętności spędzania czasu wolnego,*

16) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych.

- **Karta Nauczyciela** (Dz. U. z 2006 r., Nr 97, poz. 674 z późn. zm.)

Art. 6. *Nauczyciel obowiązany jest:*

- *rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę;*
  - *wspierać każdego ucznia w jego rozwoju;*
  - *dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego;*
  - *kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka;*
  - *dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.*
- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.).
  - **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii** z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485; z późn. zm.).
  - **Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich** z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109; z późn. zm.).
  - **Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych** z dnia 9 listopada 1995 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55; z późn. zm.).
  - **Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego** z dnia 23 lipca 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 180 poz. 1108). Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535; z późn. zm.).
  - **Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493).
  - **Rozporządzenie MENiS z dnia 11 grudnia 2002r.** w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003r. Nr 5, poz. 46).
  - **Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003r.** w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 11, poz. 114).
  - **Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r.** w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. z 2003r. Nr 26 , poz. 226).
  - **Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lipca 2004r.** w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletniego w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. z 2004r. Nr 178, poz. 1833).
  - **Rozporządzenie MENiS z dnia 18 stycznia 2005r.** w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz

niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2005r. Nr 19, poz. 167).

- **Rozporządzenie MENiS z dnia 18 stycznia 2005r.** w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz. U. z 2005r. Nr 19, poz. 166).
- **Rozporządzenie MEN z dnia 27 maja 2009r.** w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2009r. Nr 83, poz. 693).
- **Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008r.** w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).
- **Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001r.** w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624 z późn. zm.).